

ЧЪК ПАЛАНЮК ПРИЗРАЧНО

Превод от английски
Светлана Комогорова-Комата

litus

ЧЪК ПАЛАНЮК ПРИЗРАЧНО

Превод от английски
Светлана Комогорова-Комата

litus

ЧЪК ПАЛАНЮК ПРИЗРАЧНО

Превод от английски
Светлана Комогорова-Комата

litus

*Тук имаше много красота, много разврат,
много чудатости, имаше и ужас, и немалко
от онова, което можеше да предизвика погнуса.*

Едгар Алън По, „Маската на Алената смърт“

Опитни зайчета

Това трябваше да е писателско убежище. Предполагаше се,
че там нищо няма да ни заплашва.
Изолирана писателска колония, където бихме могли да работим,
управлявана от стар-престар умиращ мъж на име Уитиър,
ала се оказа, че не е така.

А ние трябваше да пишем поезия. Хубава поезия.
Нашата компания, негови даровити ученици,
откъснати за три месеца от обикновения свят.

Наричахме се помежду си „Сватовника“. Или
„Липсващата Брънка“.

Или „Майката Природа“. Глупави етикети. Имена по
свободни асоциации.

Също както като малки сте измисляли имена за растенията и
животните във вашия свят. Божурите, лепкави от нектар и
гъмжащи от мравки, сте наричали „мравче цвете“.
На колитата сте казвали Ласита.

Дори и сега по същия начин наричате някого „онзи еднокракия“.
Или: „Нали се сецате, черната мацка.“

Наричахме се неща от сорта на:
Граф Хулител
или Сестра Зорка стража.

Имената, които си заслужихме със своите разкази.
Имената, които си дадохме помежду си според живота си,
не по семейна линия:
Лейди Клошар.
Агент Ключо-ключо.

Имена, идеци от нашите грехове, не от професиите ни:

Свети Безчревник.

Херцог Вандалки.

От греховете и престъпленията ни. Точно обратното на имената на супергероите.

Глунави имена на истински хора. Все едно да разпориш парцалена кукла и вътре да намериш:

истински черва, истински бял дроб, биещо сърце, кръв.

Много топла и лепкава кръв.

А ние трябваше да пишем разкази. Забавни разкази.

Бяхме твърде много, откъснати от света за цялата

пролет, лято, есен, зима – цял един сезон от онази година.

Няма значение що за хора бяхме, не и за стария господин Уйтиър.

Но той не го каза в началото.

За господин Уйтиър всички ние бяхме лабораторни животни. Опит.

Ала ние не знаехме.

Не, това бе просто убежище за писатели, докато не стана

твърде късно и вече не можехме да сме никакви други,

освен негови жертви.

1.

КОГАТО АВТОБУСЪТ ПРИСТИГА НА ЪГЪЛА, където се е договорила да чака Другарката Злобарка, тя стои там по елек от армейските запаси – тъмномасленозеленикав – и торбести камуфлажни панталони със запретнати крачоли, изпод които се показват кубинки, с куфари от двете ѝ страни. С черната барета, нахлузена на главата си, тя може да е всеки.

– Правилото беше... – казва Свети Безчревник в увисналия над кормилото му микрофон.

И Другарката Злобарка казва: „Добре.“ Навежда се да махне етикета за багаж от единия куфар. Другарката Злобарка пъхва

етикета в масленозеления си джоб, после вдига другия куфар и се качва в автобуса. Зарязала единия си куфар – самотно сираче на бордюра, – Другарката Злобарка сяда и казва:

– Айде.

– Карай – подвиква тя.

Всички ние тази сутрин оставяме бележки. Преди зазоряване. Измъкваме се на пръсти с куфарите и слизаме по тъмни стълбища, а после поемаме по тъмни улици, където компания ни правят само боклуджийските коли. Така и не видяхме изгрева на слънцето.

Седналият до Другарката Злобарка Граф Хулител пишеше нещо в джобен бележник и погледът му сновеше ту към нея, ту към писалката му.

Другарката Злобарка се навежда встрани да погледне и казва:

– Очите ми са зелени, а не „кафяви“, а естественият цвят на косата ми се нарича „кестеняв“. – Гледа как той записва „зелени“ и додава. – И имам татуирана червена розичка на едната задна буза. – Погледът ѝ се спира върху сребристия диктофон, надничаш от джоба на ризата му, на микрофончето със ситна мрежа, и тя казва: – Недей да пишеш „бойдисана коса“! Жените или *освежават*, или *тонира*т косата си.

Близко до тях седи господин Уитиър, треперещите му, изпъстрени със старчески петна ръце са се вкопчили в сгънатата хромирана рамка на инвалидната му количка. До него е седнала госпожа Кларк – гърдите ѝ са толкова големи, че направо са се настанили в скута ѝ.

Докато ги оглежда, Другарката Злобарка се навира в сивия фланелен ръкав на Граф Хулител и казва:

– Чисто декоративни са, предполагам. Нямаат никаква хранителна стойност...

Това бе денят, в който пропуснахме последния си изгрев.

На следващия тъмен уличен ъгъл чака Сестра Зорка стража – тя вдига масивния си черен ръчен часовник и казва:

– Договорихме се за четири и трийсет и пет! – почуква по циферблата с другата ръка и додава. – Четири и трийсет и девет е...

Сестра Зорка стража носи калъф от изкуствена кожа с дръжка и капак със закопчалка да пази Библията вътре. Ръчно изработена чанта за мъкнене на Божието слово.

Чакахме автобуса из целия град. По улични ъгли и по пейките на автобусни спирки, докато Свети Безчревник пристигне. Господин Уитиър седи отпред с госпожа Кларк, Граф Хулител, Другарката Злобарка и Сестра Зорка стража.

Свети Безчревник дърпа лоста, за да отвори вратата, а на тротоара стои дребничката Госпожица Кихавица. Ръкавите на пуловера ѝ се издуват от натиканите вътре мръсни салфетки. Тя вдига куфара си и той затраква шумно като пуканки в микровълнова фурна. С всяко изкачено стъпало към автобуса куфарът трака силно като далечна картечница. Госпожица Кихавица ни поглежда и казва:

– Хапчетата ми – тя разтръсква шумно куфара и додава. – Запас за цели три месеца...

Ето защо правилото е да се взема само толкова багаж – за да се поберем всичките.

Единственото правило беше по една чанта на човек, но господин Уитиър не уточни за вид и големина.

Лейди Клошар се качи на борда с диамантен пръстен колкото пуканка на ръката, стиснала в ръка каишка, а на каишката се влачеше кожен куфар на колелца.

Помахва с ръка, за да блесне пръстенът ѝ, и казва:

– Това е покойният ми съпруг, кремиран и превърнат в трикаратов диамант...

Щом чува това, Другарката Злобарка се навежда над бележника, в който Граф Хулител си води записки, и казва:

– „Лифтинг“ се пише с „ф“!

Няколко преки по-нататък, след два-три светофара и няколко завоя чака Готвачът Убиец с алуминиев куфар, натъпкан с всичките му ластични долни гащи, фланелки и чорапи, сгънати на квадратчета стегнато като оригами. Плюс професионален комплект кухненски ножове. Под тях алуминиевият куфар е претъпкан с прихванати с ленти пачки пари, всичките от стодоларови банкноти. Толкова е тежък, че го вдига с две ръце, за да го натовари на автобуса.

Надолу по друга улица, под един мост в далечния край на някакъв парк, автобусът спира до бордюра и там като че не чака никой. Там мъжът, когото наричаме Липсващата Брънка, излезе от храстите на тротоара със свит в ръцете си на топка пробит черен чувал за смет, от който се изсипваха карирани фланелени ризи.

С поглед, вперен в Липсващата Брънка, Другарката Злобарка подхвърли косо на Граф Хулител:

– *Брадата* му е като нещо, по което би стрелял Хемингуей.

Унесеният в сънища свят би ни помислил за луди. Хората, все още в леглата си, щяха да поспят още час, после – да си измият лицата, подмишниците и междукрачията и пак да отидат на същата работа, както всеки ден. И да си заживеят все същия живот, както всеки ден.

Тези хора щяха да плачат като открит, че ни няма, но те щяха да плачат и ако се качвахме на кораб, за да започнем нов живот отвъд някой океан. Емигранти. Първопроходци.

Тази сутрин ние бяхме астронавти. Изследователи. Будни, докато те спят.

Тези хора щяха да поплачат, но после щяха да продължат да обслужват маси, да боядисват къщи и да програмират компютри.

На следващата спирка Свети Безчревник отвори вратите и котарак притича нагоре по стъпалата и се втурна по пътеката между седалките. След котака се качи Директор Опровержение и съобщи:

– Той се казва Кора.

Името на котарака ѝ беше Кора Рейнълдс.

– Не аз съм му дала това име – обясни Директор Опровержение, облечена със сако от туид и пола, целите полепнали с кошешки косми. Единият ѝ ревер бе подут на гърдите.

– Кобур на рамото – отбеляза Другарката Злобарка, приведена над диктофона, стърчащ от джоба на Граф Хулител.

Всичко това – шепота в тъмното, воденето на записки, криенето на тайни – градеше нашето приключение.

Ако възнамерявате да прекарате три месеца на необитаем остров, какво ще си вземете?

Да кажем, че ви осигуряват храна и вода, или поне така си мислите.

Да кажем, че можете да си вземете само един куфар, защото ще сте много хора и автобусът, който ще ви откара на необитаемия остров, не може да поеме повече.

Какво ще сложите в куфара си?

Свети Безчревник си донесе кутии snackове с вкус на бекон и изсъхнали царевични пръчици със сирене – пръстите и бра-

дичката му бяха оранжеви от соления прах. Вкопчил се в кормилото с едната си костелива длан, той обръщаше всяка кутия и изсипваше снаксовете в зейналата сред изпитото му лице уста.

Сестра Зорка стража си е донесла пазарска торба, пълна с дрехи, а най-отгоре се мъдри пощальонска чанта.

Приведена над огромните си гърди, гушнала ги сякаш са дете, г-жа Кларк попита Сестра Зорка стража човешка глава ли носи.

И Сестра Зорка стража отвори чантата достатъчно, че да се видят трите дупки на черна топка за боулинг, и поясни:

– Моето хоби...

Другарката Злобарка отмества поглед от дращеция в бележника си Граф Хулител и поглежда сплетената на стегната плитка черна коса на Сестра Зорка стража – нито едно косъмче не се е измъкнало от фуркетите.

– *Тази коса* – казва Другарката Злобарка – *е тонирана.*

На следващата ни спирка Агент Клю-клю, долепил до окото си видеокамера, снимаше как автобусът спира до бордюра. Носеше си пачка визитки, които раздаде, за да докаже, че е частен детектив. Вдигнал видеокамерата като маска, прикриваща половината му лице, той ни засне, докато вървеше между седалките към едно празно място отзад и заслепяваше всички с прожектора.

Един квартал по-нататък на борда се качи Сватовника с омацани с конски фъшкии каубойски ботуши. Със сламена каубойска шапка в ръце и брезентова мешка на рамо той седна, смъкна стъклото на прозореца и оплю с кафяв сок от тютюн матовата стомана на автобуса.

Това си взехме ние за тримесечния си престой извън света. Агент Клю-клю – своята видеокамера. Сестра Зорка стража – топката си за боулинг. Лейди Клошар – диамантения си пръстен. От това имахме нужда, за да напишем своите разкази. Госпожица Кихавица – хапчетата и салфетките си. Свети Безчревник – хрупанките си. Граф Хулител – бележника и диктофона си.

Готвачът Убиец – ножовете си.

На мъждивата светлина в автобуса всички шпионирахме господин Уитиър, организатора на семинара. Нашият учител. Нашареният със старчески петна купол на темето му лъщеше под зализаните настрана няколко сиви косъма. Яката с копчета

на ризата му стърчеше като колосана бяла ограда около тънкия му, покрит с петна врат.

– Хората, от които се измъквате – казваше господин Уитиър, – не искат вие да постигнете просветление. Те искат да знаят какво да очакват. Не можете да бъдете хем човека, когото те познават, хем великата и славна личност от вашите мечти. Не и едновременно.

Хората, които действително ни обичат, както казваше господин Уитиър, биха ни умолявали да заминем. Да осъществим мечтата си. Да упражняваме занаята си. И щяха да ни обичат и когато се завърнем, всички.

След три месеца.

Късчето живот, което всеки от нас щеше да заложи в играта.

Щяхме да рискуваме.

За този период от време щяхме да заложим на своята способност да създадем шедьовър. Разказ, стихотворение, сценарий, спомен, които да осмислят живота ни. Шедьовър, който да откупи от робство правото ни да се завърнем при съпруг, родител или корпорация. Да спечели свободата ни.

Всички ние пътувахме по пустите улици в тъмното. Госпожица Кихавица вади влажна салфетка от ръкава на пуловера си и се изсеква. Подсмърча и казва:

– Докато се измъквах навън, много ме беше страх, че ще ме спипат.

Пъхва обратно салфетката в ръкава си и додава:

– Чувствам се досущ като... Ане Франк.

Другарката Злобарка вади етикета за багаж от джоба на яке-то си – останка от нейния изоставен куфар. От изоставения ѝ живот. Върти го из ръцете си, без да откъсва поглед от него, и казва:

– От моя гледна точка – казва тя... – Ане Франк доста добре си е поживяла.

И Свети Безчревник с уста, пълна с царевични пръчици и наблюдаващ всички ни в огледалото за обратно виждане, пита, докато предъква сол и мазнина:

– Как така?

Директор Опровержение гали котката си, г-жа Кларк – гърдите си, г-н Уитиър – хромираната си инвалидна количка.

Под една улична лампа на ъгъла пред нас чака тъмният силует на още един кандидат писател.

– На Ане Франк поне никога не ѝ се е наложило да пътува, за да представя книгата си – казва Другарката Злобарка.

Св. Безчревник бие спирачки и врътва кормилото, за да спре.

Ориентири

Стихотворение за Свети Безчревник

– Ето каква е професията, която изоставих, за да дойда тук
– казва Светецът. – И животът, от който се отказах.
Бил шофьор на туристически автобус.

Свети Безчревник е на сцената, скръстил ръце на гърди,
толкова кльощав,
че чак докосва с длани средата на гърба си.

Свети Безчревник стои, с единствен тънък слой кожа,
изрисуван върху скелета му.
Ключиците му стърчат от гърдите – грамадни дръжки.

Ребрата му стърчат изпод бяла фланелка, коланът, не дупето му,
крепи сините джинси.

На сцената, вместо лъч на прожектор – откъс от филм:
цветовете на къщите, на тротоарите, пътни знаци,
паркирани коли
се нижат по лицето му. Маска от натоварено движение.
Микробуси, камиони.

– Тази професия, шофьор на туристически автобус... – казва.

Все японци, немци, корейци, за всички английският е втори език,
стискат в ръка разговорници, кимат и се усмихват,
каквото и да каже той в микрофона, докато с автобуса върти
по завои, минава по улици, покрай къщите на кинозвезди,
на оплискани с кръв убийци, апартаменти, в които рокзвезди
са поели свръхдоза.

Всеки ден – все един и същи маршрут и все същата мантра
за убийства, кинозвезди, катастрофи. Места,
на които са подписани мирни договори, президенти са спали.

До деня, в който Свети Безчревник спира пред ранчо
с дъсчена ограда, отклонение само,
за да види дали буикът с четири врати на родителите
му е там,
дали още там си живеят, а из двора разхожда се мъж
и бута косачка.

И там Светецът съобщава по микрофона на разхлаждания си от
климатика товар:
– Вие виждате Свети Мел.

Баща му поглежда бегло стената от затъмнени автобусни стъкла.
„Светец покровител на срама и гнева“ – пояснява
Безчревникът.

Оттук нататък всеки ден в маршрута е включен „Храмът
на Свети Мел и Света Бети“.
Света Бети е покровителка на публичното унижение.

Паркирал пред многоетажната жилищна кооперация
на сестра си, Свети Безчревник посочва
някакъв горен етаж. Там горе е храмът на Света Уенди.
„Светицата покровителка на аборта по медицински
показания“.

Паркирал пред своя собствен апартамент, той казва на автобуса:
„Ето го храма на Свети Безчревник“ – самият светец
с раменете на гълъб, ластични устни и торбеста риза
се отразява, даже още по-дребен, в огледалото за обратно
виждане.
„Светец покровител на мастурбацията.“

От всяка седалка кимат с глави и изпружват шиши да зърнат нещо
божествено.